

ASOCIACE RODIČŮ A PŘÁTEL
DĚTÍ NEVIDOMÝCH A SLABOZRÁKÝCH V ČR

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2022

Již třetím rokem sídlíme v prostorách Základní školy pro děti s poruchami zraku v Praze na Vinohradech. Škola nám poskytuje nájemní prostory, v nichž máme jak kancelářské zázemí pro naši činnost, tak KNIHOVNU HMATOVÝCH KNÍŽEK.

Vynikající spolupráce se školou přinesla letos uspořádání vzdělávací konference SlaNeCzech. Byla to největší akce, jakou jsme za čtvrtstoletí existence našeho sdružení pořádali!

Pokračovali jsme v osvědčených projektech – z velké části s novými rodinami, jejichž děti dorostly do věku, kdy mohou naše nabídky využívat.

Naše projekty v roce 2022

Školní integrace 2022

V rámci tohoto projektu se snažíme vyplnit mezery ve státní podpoře integrovaného vzdělávání, v roce 2022 konkrétně:

- Četně jsme **konzultovali s rodiči a školami** osobně, telefonicky, prostřednictvím e-mailu ohledně učebnic v Braillově písmu (rozdíly mezi výrobcí) a pomůcek včetně možností a zprostředkování jejich zakoupení nebo zapůjčení, jejich financování státem, případně nadacemi, vyhlášky 27/2016.
- **Nasměrovali i doprovodili** jsme některé rodiny na odborná pracoviště, např. Centrum zrakových vad, Tyflocentrum, SPC, Tyfloservis, SONS, Tyflopomůcky, ÚP apod.
- Ve školách integrovaných žáků jsme **vedli semináře pro pedagogy a spolužáky** nevidomých žáků.
- Členským rodinám jsme **poskytli mnohé z naší půjčovny** – sklopná deska, hmatový model zlomků, brýle OrCam, geometrické pomůcky, hmatové mapy (ČR, světadíly), ozvučené míče apod.
- **Zprostředkovali jsme** přes dvě desítky **pdf verze učebnic angličtiny** nakladatelství Oxford.
- Pomáhali jsme rodičům s žádostmi o nadační příspěvky. Velmi významná byla tento rok spolupráce s **Patronem dětí**. Pomohli jsme osmi dětem z našich členských rodin s podáním žádosti o individuální podporu, všem jsme byli patronem za odborné pracoviště.
- Ve spolupráci se z. ú. Rozhledna jsme napsali odborný článek **Braillovo písmo (nejen) jako základ gramotnosti**, autorkami jsou Anežka Náhlíková a Pavla Kovaříková. Vysvětlujeme v něm, že umět číst a psát je životní nutnost. Článek najdete na našem webu asociacerodicu/clanky/publikace.
- **Vyhledávali jsme informace** důležité pro naši členskou základnu a **zveřejňovali je ve Zpravodaji** naší neziskovky (5 čísel za rok 2022) – např. DOD a přihlášky ke studiu na speciálních školách, vyhlášení soutěží pro nevidomé žáky, soutěž pro tvůrce hmatově ilustrovaných knížek, informační a komunikační technologie, specializované tábory, půjčovna pomůcek Světlušky, plavecko-rehabilitační pobyt, běžkařské soustředění, sjezdové soustředění, celostátní konference SlaNeCzech (o té jsme informovali odbornou veřejnost i dalšími způsoby). Zpravodaj rozesíláme na cca 170 adres – do rodin a mezi odbornou veřejnost.
- S veřejností **komunikujeme na sociálních sítích**, najdete nás na facebook.com/asociacedns.
- Projekt Školní integrace má obvyklý vrchol roku – setkání celých rodin, viz následující řádky.

Setkání rodin dětí v integrovaném vzdělání 2022

- Setkání je vrcholem roku, co se našich aktivit v oblasti (zejména integrovaného) vzdělávání týká.
- Po dvouleté coropřestávce jsme se konečně zase sešli! Zájem o setkání byl obrovský, přijelo nakonec **16 rodin**, takže jsme se do penzionu Artur v Jizerských horách sotva vešli! Došlo de facto ke generační výměně, starší děti totiž během covidu odmaturovaly, přibily však zase mladší!
- **Rodiče** ve skupině (když báječní studenti hlídali děti) sdíleli zkušenosti (nejen) se vzděláváním svých dětí. Účastnili se odborných bloků – z neurovědy, o hmatových knížkách, o vzdělávání.
- **Nevidomé děti** byly nadšené z příležitosti potkat se s vrstevníky v podobné situaci. Prostor a přijetí zde našli také **sourozenci** nevidomých dětí. Rodiny zde opravdu hodně načerpaly.
- Tentokrát si všichni účastníci také hodně zaspotovali. Užili jsme si lanové centrum, bazén, vířivku, koloběžky, lezeckou stěnu.

SlaNeCzech 2022

- Ve dnech 24.-26. srpna 2022 jsme pořádali **SlaNeCzech 2022**, celostátní konferenci o vzdělávání **Slabozrakých** a **Nevidomých** žáků ZŠ a SŠ v **Czech** republice. Společná organizace se ZŠ pro žáky s poruchami zraku klapla na jedničku! Odborné setkání tohoto typu se u nás prakticky nepořádá (naše Asociace ji uspořádala už podruhé, prvně to bylo v roce 1993). Spojit všechny ty, kteří se zabývají vzděláváním nevidomých a slabozrakých, bylo nesmírně přínosné.
- Konference se zúčastnilo celkem **114 účastníků**, předneseno bylo **51 konferenčních příspěvků**. Mezi lektory i účastníky byli pracovníci SPC, pedagogové ze speciálních i integrovaných škol, specialisté z neziskovek a odborných pracovišť. Nechyběly ani příklady dobré praxe.

Tactus.cz 2022

- Jádrem tohoto mimořádného projektu je **KNIHOVNA HMATOVÝCH KNÍŽEK**. Dětské knížky s hmatovými obrázky a textem v soutisku Braillova písma a černotisku si jinde než u nás děti nepůjčí, jsme jediná knihovna svého druhu v republice.
- Knížky půjčujeme poštovní cestou, jsme vděční České poště, že můžeme výpůjčky posílat zdarma v režimu slepecké zásilky. Za rok 2022 jsme odbavili přes 300 výpůjček. Naše knihovna je zde jak pro rodiny, tak pro školy, případně jakékoliv další instituce, které se setkávají s nevidomými dětmi.
- Do naší knihovny přibyla v tomto roce nová díla. Jednak autorky pro nás vyrobily další exemplář fantastické knihy **Na obrazy (ne)sahat!**, dále sociálně-terapeutická dílna Pohodička dva exempláře knihy **Zatoulaný knoflík**. Dalších 15 děl – převážně pro nejmladší čtenáře vytvořili studenti pražské vyšší odborné školy Jabok.

- Každé dva roky se koná soutěž tvůrců hmatových knížek. Rok 2022 byl sice rokem nesoutěžním, ale přesto se soutěžilo: díky covidové situaci byla na tento rok přeložena mezinárodní soutěž **Typhlo&Tactus**, která se měla konat v roce 2021. Místem konání byla italská Padova. Do soutěže jsme vyslali pět českých děl a dva odborné hodnotitele do mezinárodní poroty. Čtyři z pěti našich děl postoupily do finále, z toho dílo Michaely Šámalové **Ztracená náušnice** získalo čestné uznání, kniha Kateřiny Holáskové a Veroniky Holadové **Na obrazy (ne)sahat!** byla oceněna jako nejlepší kniha o umění, která se kdy v soutěži (pořádané od roku 2000) objevila. České úspěchy jsou opravdu velké, naše knihy jsou jedny z nejkvalitnějších na celém světě!

- Spolupracovali jsme opět s mezinárodním sdružením odborníků zabývajícím se hmatovou tvorbou **Typhlo&Tactus**, kromě ČR zastoupeného kolegy z Belgie, Francie, Holandska, Itálie, Polska a Velké Británie. Jeden odborný seminář odborníků této skupiny se konal těsně před soutěží v Padově, další tři online.

- Pro veřejnost jsme naši knihovnu prezentovali na Veletrhu dětské knihy v Liberci, mezinárodním knižním veletrhu Svět knihy v Praze a na Divadelním festivalu na pražské HAMU UK.

Prostorová orientace 2022

- Pro rodiče a pedagogy nevidomých dětí jsme uspořádali dva běhy **dvouvíkendového zážitkového programu** s tématem POSP. Účastníci si s klapkami na očích vyzkoušeli mnoho činností, věnovali jsme se zásadám správného průvodcovství, chůzi s bílou holí, komunikaci apod.

- Poskytli jsme **individuální výuku** POSP žákům a studentům, které nemá kdo tento předmět učit. Děti během lekcí ušitých na míru v těchto dovednostech velmi postoupily, kromě toho posílily své sebevědomí a samostatnost.

Plavecko-rehabilitační pobyt 2022

- Akci jsme pořádali již popáté. S 15 dětmi a jejich rodičovskými doprovody jsme vyrazili do hotelu Valnovka v Kamenici. Děti i jejich rodiče si pobyt velmi užili – plavání je k dispozici málokdy, fyzioterapeutické cvičení pro tuto cílovou skupinu nepořádá žádný jiný subjekt.

- V bazénu jsme se věnovali zlepšení plaveckých dovedností, udržení na hladině, odbourávání strachu z vody, uvolnění. Naše osvědčená lektorka dostala covid, a byl to zásah z nebes, že se dva dny před akcí podařilo sehnat jinou lektorku, která je rovněž plaveckou trenérkou a zároveň má zkušenosti s nevidomými. Naskočila do rozjetého vlaku, jako by s námi jezdila už roky!

- Rehabilitační cvičení byla zaměřena na harmonizaci svalového napětí, protažení, posílení, na hluboký stabilizační systém páteře. Při koordinačních cvičeních děti posilovaly rovnováhu a spolupráci hemisfér. Speciální cvičení byla připravena pro práci rukou.

- Individuálně se dětem věnoval masér.

- Využili jsme každou volnou chvíli – na posílení dovedností prostorové orientace, na hmatové hry, společenský program.

Ohlasy účastníků

SlaNeCzech:

Takovou konferenci bychom potřebovali každý rok. Velký dík organizátorkám za vynikající organizaci i péči o účastníky. A velký dík všem účastníkům za velice milou neformální a kolegiální atmosféru! Setkání v tomto duchu považuji za velmi přínosné a inspirativní. Velice jsem ocenila program, úplně přesně reflektoval témata, která řeším v praxi. Všechny nás to posunulo o velký kus dále.

Individuální lekce POSP:

Když jsem byl před dvěma lety přijat na gymnázium, začal jsem uvažovat o tom, jak budu cestování na novou školu a zpět domů řešit. Se vši upřímností přiznávám, že jsem byl v oblasti samostatné orientace vždy poněkud levý a patřil jsem spíše mezi pohodlné jedince spoléhající na vlastní rodiče a jejich automobil. V průběhu dospívání ale započala má postupná snaha o větší samostatnost a nezávislost na druhých. Byl jsem odhodlán naučit se minimálně část cesty ze školy domů, a přihlásil jsem se proto na individuální lekce prostorové orientace. Když paní Buriánková poprvé uviděla mé amatérské držení hole a moji neschopnost zapamatovat si i tu nejjednodušší z tras, čekal jsem, že zůstane stát oněmělá hrůzou, ale mýlil jsem se. Zřejmě se již během svého života setkala s řadou mně podobných výtečníků, takže neztrácela humor, nadhled ani trpělivost. Podobně jako já považovala celou situaci především za zajímavou výzvu a byla přesvědčena, že pokud neztratím snahu a upřímný zájem, mám šanci se naučit takřka jakoukoliv trasu. Tato domněnka se nakonec ukázala jako pravdivá, dnes se už totiž bezproblémově pohybuji v prostorách školy a pravidelně jezdím ze školy domů. Oproti dřívějšímu jsem si nyní také podstatně více sebejistý, otevřenější novým výzvám a lépe připravený na krizové situace a komunikaci s náhodnými lidmi na ulici. Leckterý nevidomý člověk by nad tím asi jen mávl rukou, nicméně já, jakožto člověk s orientačními schopnostmi připomínajícími herce z nepovedených béčkových komediálních filmů, jsem z tohoto pokroku nadšen. Tímto děkuji paní Buriánkové za její železné nervy a neuvěřitelnou trpělivost, díky níž se mi v uplynulých dvou letech podařilo učinit pokroky i tam, kde se to před časem pro mě i mé okolí jevilo jako nemožné.

Zážitkové víkendy POSP pro rodiče a pedagogy:

Na setkání s vámi všemi taky vzpomínám jako na setkání s výjimečnými lidmi, bylo mi s vámi fajn... Způsob, kterým se mi informace dostaly – vyzkoušet na sobě a pak dostat vysvětlení, je fakt nejefektivnější. Zažila jsem si roli žáka, vy jste byly úžasné učitelky. Při předávání informací žákům, hlavně nevidomým, je důležitá stručnost a přesnost. O to se teď víc u nás ve škole snažím, stejně jako o ujistění, že vše bylo pochopeno tak, jak jsem to myslela. Potvrdila se mi důležitost zpětné vazby a potřeba dostatečného prostoru na ni. To děláme teď s větším důrazem. Mám mnoho dalšího, co jsem si odnesla – třeba měření, odhad vzdálenosti, to jsme s žáky předtím vůbec nedělali. Už chápu, jak je to náročné a zároveň pro orientaci důležité. Už taky dodržujeme s nevidomým žákem přestávky v práci, sám by si neřekl, že potřebuje odpočinout, nechce nic promeškat. Program byl ke konci roku časově náročný, ale vůbec toho smysluplně stráveného času nelituji, naopak – velký dík. Ráda s vámi budu i na dalším takovém vzdělávání.

Čas strávený ve dvou víkendech byl náročnou makačkou pro mozkové závity, ale příjemným způsobem. Člověk vypnul od každodenních starostí a soustředil se na to, jak „přežít“ s klapkami na očích. Svým způsobem to byl i relax, protože jsem byla ve společnosti lidí, kteří ví, o čem mluví, a chápou pocity matek dětí se zrakovou vadou. Velké díky za čas, který jste nám věnovaly a za péči o nás, která byla na mnoho jedniček:-).

A také jsem vám zapoměla říct, že jste za ty 4 roky první, kdo nás pochválil za to, jak se snažíme vychovávat své dítě. To je pro nás takové pohlazení po duši. Děkujeme za to i za celý kurz, myslím, že díky němu z nás budou trpělivější a chápavější rodiče.

Ze setkání rodin:

Hodně se mi líbilo skalní město, ježdění na laně v sedáku, na velké kolobrně, vtipné seznamování rodinek, hraní člobrdo s paníma studentkama, hledání tvarů, ukázka výroby skla, cvičení se studentkami. Kluci moc hezky hráli na piáno. A jak Tereza Kochová vyprávěla rodičům o hmatových knížkách. Líbí se mi knížka Rozárka, tak jsem si ji hned půjčila na doma. A taky se mi líbil útulný pokojík.

Přednáška Alžběty Hláskové na téma neurovědy, to pro mě byla spousta zajímavých informací, poznatku a zkušeností, které se nikde nedovíš! Dále pro mě bylo velice zajímavé Terezy závěrečné představení hmatových knížek, kde zazněly i neocenitelné praktické zkušenosti.

Všechny nás nadchlo prostředí penzionu, příroda, všechny možnosti k vyžití a k vyblbnutí. Zvláštní a jedinečná atmosféra, kterou tvořily rodiny samotné, nevidomé děti a realizační tým se všemi hosty v čele s neskutečnou Terezíí, která se zřejmě za celý pobyt nestihla ani jednou normálně najíst... protože byla celou dobu v akci, v organizaci, abychom stihli celý pořádně našlapaný program. V každém rodičovském bloku se vždy vyjevilo něco, co si člověk mohl pro sebe odnést. Nová informace, podnět (co se zrovna nám hodí), nové obzory, které se dají dále prozkoumávat... No a v neposlední řadě pro nás bylo cenné sdílení s ostatními i samotné pozorování, jak to mají (dělají, zvládají) „ty ostatní děti“. Velice obdivuji studentky, které se krásně a empaticky chovaly k našim dětem a dokázaly je zabavit na dost dlouhou dobu, takže rodičovský program končící v pozdních večerních hodinách mohla absolvovat většina rodičů až do konce.

Z plavecko-rehabilitačního pobytu:

Z pohledu rodiče byl pro nás pobyt požehnáním. Dcera se pěkně nastartovala do nového školního roku. Byl jsem tuze rád, že si mohla zkusit i prostorovku. Akce s Asociací jsou vždy bezkonkureční a nabyté zážitky, informacemi, přátelskými setkáními a skvělými lidmi, ať už z řad organizátorů, tak rodičů a dětí. Jezdíme na ně moc rádi.

Pro mě jsou pobyty hlavně o sdílení příběhů jednotlivých dětí, které jsou tak různé. Letos mě moc zaujala maminka z Moravy, závidím jí její klidnou usměvavou povahu. Jsou na sebe s dcerkou nádherně napojené a dovedu si představit, jak náročné na neustálou pozornost to musí být. Ráda vidím pokroky dětí, které mají jako handicap jen zrak, je to oproti našemu synovi tak jiné. Oceňuji informace podávané dopředu (vytištěné tak, jak to každé dítě potřebuje: ve zvětšeném černotisku, či v bodovém písmu, pro začátečníky dokonce ob řádek): seznam účastníků, jídelníček, rozvrh programu. Masáže s Mírou byly skvělé!

V bazénu, díky Báře, objevila dcera mimo jiné i kolíček na nos a aktivity pod vodou s ním spojené, které jí úplně uhranuly. Díky Lucce jsme si krásně protáhly a uvolnily tělo. Já oceňuji, že i my, rodiče ;-) Obětavost a nasazení pana maséra Míry byla neskutečná. V neposlední řadě byla hrozně příjemná přátelská a neformální atmosféra celého pobytu, posezení u společenských her a neskutečné hudební vystoupení některých malých účastníků. Aktivní zapojení nás rodičů do veškerých činností bylo fajn, člověk se sice lehce zničil, v devět večer už jsem pomalu nevěděla, jak se jmenuji, ale zase se něco nového naučil a poznal ;-) K dovršení dobrého pocitu přispělo i místo pobytu – Valnovka a její velmi ochotný a svižný personál.

Mně se líbilo plavání hodně a cvičení, jak jsme tam nacvičovali písničku, sbírání věcí na schodech, jak jsme se na začátku představovali, hladili si kamínky a zpívali s ukulelem. Líbilo se mi, jak jsme všichni jedli v jídelně, jak holky spolu zpívaly písničku. A strašně se mi líbily masáže. Jinak teda nevím už.

Nová členská rodina:

Bude to rok, co jsme vás osobně poznali, a tolik jste nám toho stihli předat, jako by to bylo pět let... S manželem jsme se shodli, že jen díky vám, vašemu pestrému programu (který velmi obdivuji, s jakým nasazením vymýšlíte a zvládáte), máme najednou tolik informací, že se ještě stále snažím hledat cesty, jak s nimi naložit. V době covidu jsme vás našli jako KNIHOVNU HMATOVÝCH KNÍŽEK, za což jsme byli velice šťastní. Náš chlapec má problém s citlivostí v prstech. Braillovo písmo číst v řádku stále neumí, alespoň se o to snaží a společně s čteným příběhem rozpoznává hmatový obrázek, což díky tomuto tréninku zvládá velmi dobře. Díky pobytu rodin v Janově a rehabilitačnímu pobytu v Kamenici, jsme nejen my, ale hlavně syn přišel do styku s podobnými dětmi, jako je on sám – to se nám za těch 9 let předtím nepodařilo. Vidět všechny ty úžasné děti, rodiny, slyšet příběhy, to bylo pro nás nepopsatelné. Nemluvě o dalších společných zážitcích! Díky vám jsme také zjistili, že existuje série učebnic pro počátky čtení v Braillově písmu Rodinka Praváčkova a Leváčkova (z ORBIS TACTUS)! Úžasná záležitost, a my to neznali. Musím také zmínit podzimní školení prostorové orientace, neskutečný a velice důležitý zážitek v mém životě. Mohla bych jmenovat dál a dál... navíc, to vše za zlomek ceny, než je cena skutečná. Nadacím, které takovou pomoc rodinám podporují, patří obrovský dík! Báječná je možnost být součástí všech těchto zážitků a informací. Zkrátka, jsme rádi, že jste a že s láskou pomáháte.

Čtenáři naší knihovny:

Je to teď skoro dva roky, kdy si půjčujeme knihy. Často u nás pobudou delší čas, protože většinu z nich čteme několikrát. Pak se musí taky předvést babičce a dědečkovi. Někdy se nese kniha i do školy. Vážíme si toho, že si můžeme takové krásné knížky půjčovat a děkujeme knihovnicím mimo jiné za přenášení a tahání všech krabic s knihami na poštu, na pobyty, ...

Moc si vážím naší letité spolupráce s knihovnou. Vaše knihy obohacují výuku našich žáků a vždy se velmi těšíme, co nového na nás v balíčku čeká! V naší speciální škole máme nejen nevidomou dívku, ale i další děti s různými kombinacemi postižení. I pro ně jsou knihy a ostatní pomůcky přínosné díky jejich názornosti. Například knihu „Kdo bydlí v lese“ jsme prohlíželi s dětmi v rámci prvouky. Inspirací pro nás byla také kdysi zapůjčená hra „Chobotnice“, která nás zaujala natolik, že jsme si ji nechali pro vlastní potřebu vyrobit.

Tak marně přemýšlím, jak poděkovat za půjčování hmatových knih. Pro nás jste velmi důležití. Jste hlavní zdroj pohádek a příběhů, které si s dcerou můžeme číst. Ona se vždycky tak těší na zásilku a pak se zvědavostí a netrpělivostí rozbaluje překvapení, které se skrývá uvnitř krabice. Často se naučí příběh nazpaměť a pak si čte sama. Potom se nechce půjčené knihy vzdát. Následuje přemlouvání, že výměnou dorazí nové. Děkujeme, že jste součástí našich životů!

SlaNeCzech 2022

Praha 24.-26. srpna 2022

Realizované projekty v roce 2022	Rozpočet v Kč
Školní integrace	141 750
Tactus.cz / Knihovna hmatových knížek	326 653
Celostátní vzdělávací konference SlaNeCzech	360 310
Prostorová orientace a samostatný pohyb	200 802
Setkání rodin dětí v integrovaném vzdělávání	216 632
Plavecko-rehabilitační pobyt	219 850
<i>Pozn.: není započítána další dobrovolnická práce odborníků (celkem za více než 300 000 Kč), neplacená práce studentů, vlastní vklad účastníků (cestovné apod.)</i>	

Zdroje v Kč	
Nadační fond ČRo	479 696
MHMP	305 000
Moneta Money Bank	100 000
Nadace pro rozvoj vzdělání	130 000
Glanztovf Bohemia	30 000
Soukromý dárce	30 000
Musica et Educatione	20 000
Naše dítě	15 000
Členské příspěvky	7 000
Účastnické poplatky	103 500
Ostatní	73 569
CELKEM	1 293 765

Děkujeme všem našim členským rodinám a obětavým pedagogům, že jim tak leží na srdci dobré vzdělání, podnětné prostředí a radostný život dětí.

Děkujeme všem našim příznivcům a podporovatelům.

Musica et Educatione

Hodně radosti a pevné zdraví v roce 2023!

www.asociacerodicu.estranky.cz
facebook.com/asociacedns
www.tactus.wz.cz
asociacerodicu.rajce.net
náměstí Míru 19, 120 00 Praha 2

khk.asociace@gmail.com
728 945 537
IČO 65995805
bankovní spojení 2800099562/2010
sbírkový účet knihovny 2600312541/2010